

Dospela sva v vas. Peljal sem dečka v gostilno. Dobra gostilničarka mu je postregla z jedjo; jaz pa sem mu stisnil nekaj krajcarjev v roko, rekoč: — Kadar pojdeš zopet k materi, obišči me.

„Bom.“

Pojedel je, napil se pri vodnjaku, prijel za palico, vrgel suknjo preko rame pa se poslovil:

„Bog Vam povrni stotisočkrat!“ Šel je naprej — mali popotnik iz ljubezni do umobolne matere. — —

In mi? Kadar kam odhajamo, kakšno pripravljanje, kakšne skrbi! Ta otrok se pa spušča na daljno, predaljno pot brez skrbi. V roko palico, v torbo kos kruha pa hajdi v svet — in angelvarih ga vodi na poti in po dobrih ljudeh tja in nazaj.

Da bi bili tudi mi kakor on!

In ti, milo dete, popotuj vse svoje žive dni tako zaupno! Blagoslov materin ter krilo angelavariha te bosta ščitila in ti hladila potno čelo.

Za kazen!

Ni bilo miru in ga ni bilo pri Trdanovih. Dan na dan se je slišalo:

„Grahasta bo moja!“

„Ti si izbral belo, ko je pogledala iz lupine. Grahasta bo pa moja!“

Včasih je šel prepir še naprej — prav do joka. Tedaj so pa Trdanova mati posegli v kotiček za omaro, in prepirljivčka sta jo morala odkuriti v varnejše zavetje in se bolj potihno prepirati dalje.

Pepček in Jakec sta bila pri Trdanovih edinca. Prvi je pred kratkim zamenil nerodno srajčko s hlačkami, ki so se prav tesno oprijele Pepčka, kajti bil je precej obilen. Jakec pa je prvo leto užival sladkosti in bridkosti učenega sveta v vaški šoli.

Ko so nekega dne mati nasadili kokljo in dečkoma obljubili, da bosta dobila vsak eno jarčko, ni bilo več miru. Miru ni imela niti mati niti koklja. Mater

sta fanta vedno nadlegovala, kakšna jarčka bo Pepčkova in kakšna Jakčeva. Eden je hotel imeti belo, drugi pa grahasto. Včasih pa oba grahasto, ali pa oba belo. Tako, da ni bilo nikdar miru. Kokljo sta privzdigovala in gledala, kdaj se bo izvalilo prvo piške. Nista že mogla pričakati srečnega dneva. Vedno so jima bile v mislih piške, še celo ponoči sta sanjala o njih. Pepček je enkrat na ves glas klical: „O jarčka, moja jarčka!“ Potem se je šele zavedel, da se mu sanja.

S kokljo sta mala nepotrpežljivca tako ravnala, da je včasih vsa jezna zapustila gnezdo in se ni vrnila, dokler sta bila dečka zraven. Če sta jo dobila v roke, jo je eden pestoval, drugi božal in gladil. Pepček je celo izpraševal, koliko časa bo še valila, če je kaj lačna, in drugo, kar mu je ravno prišlo v mlado glavico. Seveda koklji ni bilo vseč to početje. Godrnjala je po svoje, a dečka se nista zmenila za to. Tudi mati jima je vedno pravila, da jo morata pustiti v gnezdu, a kaj je pomagalo! Kadar ni bilo matere, sta bila prosta in pozabila sta na vse opomine.

Nekega dne se je odprlo prvo jajce, in prišla je lepa bela piška iz njega. Čez par dni pridejo še tri; potem so pa čakali zastonj. Mati so spoznali, da so vsa druga jajčeca pokvarjena, in sicer najbrž zaradi tega, ker sta jih dečka vedno jemala v roke. Tako so imeli namesto desetih jarčk samo štiri, po krivdi neubogljivih fantičev. Od tedaj so jima mati zabičali, da se ne smeta več dotakniti pišk, zlasti, ker je Pepček eno prijel s tako močjo za vrat, da bi bila kmalu pokazala jeziček in seveda tudi poginila. Deček ni vedel, da ima v roki mehko, občutljivo živalco.

Od tedaj so piške res imele mir. Bila je namreč tudi koklja zelo huda. Celo Jakca se ni bala. Samo enkrat se je mislil meriti z njo, pa jo je moral popihati z opraskano roko. Od tedaj je bil mir: samo od daleč sta dečka gledala mladi zarod.

* * *

Najlepša med vsemi štirimi piškami je bila grahasta, ki se je tudi prva izvalila. Vse druge so bile bele kot koklja. Včasih so se valjale piške po prahu in bile

Nekaj časa so vsi zrli za Francetom, nato pa odšli. —

„Žejen sem, Jožek, kje bomo dobili kaj vode?“ je tožil Alešek.

„Jaz sem tudi,“ se odreže Feliks.

„Pojdimo v naš grič, se bomo napili iz studenca. Potlej bomo šli pa jagode brat“

Rudolfu ni bil nič kaj prav Joškov nasvet; pa je le šel z njimi, da je imel družčino.

Stopali so po skalah proti studencu. V skalah je bil smrekov žleb, po katerem se je cedila biserna voda. Mrzla je bila in krepilna.

„Z mamó sva jo tukajle pila zadnjič,“ je pravil Jožek. „Saj vem. Mama so še rekli, da srebro pije. Svetlika se res, kot bi bila srebrna“.

Feliks je nastavljal polič k žlebu. Imel ga je s sabo, da bi vanj nabiral jagode. Najprej ga je pomil. nato je natočil vanj studenčnice in dal piti bratcu Alešku.

„Najmlajši mora prvi piti!“

Alešku je krožil krog usten sladek smehljaj.

„Potlej pa še meni natoči,“ reče Jožek.

„Bom.“

Rudolf je medtem rezal leskovo palico.

Ko so se vsi napili, so se odpravili po Loparjevem griču navzdol proti Meščevemu Zavodu.

Spočetka je bilo semtertja nekaj borovja, ki je bilo prazno. Čimviše pa so šli, tem več ga je bilo. A ne samega borovja! To borovje je bilo polno jagod. Kroginkrog je bilo vse črno.

Rudolf je legel v praprot Zdajpazdaj je utrgal kakšno borovnico in jo pojel.

Jožek in Alešek sta počepnila pri smreki, okoli katere je bilo polno borovnic. Alešek je snel z glave slamnik in ga položil med vresje. Obtrgavala sta borovje in metala debele jagode v slamnik. Feliks je bil blizu njiju in je bral jagode v polič.

Toda pod gozdom sta pleli na njivi Kovačeva mati in hči Franca. Francini sestrici Metka in Tona, sta skakljali po travi in se lovili. Mati so jima rekli: „Pojdita gor v grič po borovnic in jih prinesita nama, da ne bova tako žejni.“

Šli sta. Molkov Jožek ju je opazil in je zakričal: „Na korajžo, Kovačeva Metka in Tona, če vaju je kje kaj, na korajžo.“

Metka in Tona sta molčali. Ker je pa Jožek le kričal pod smreko, se je ojunačila Metka in je zavpila: „Na korajžo, Molkov Jožek, če te je kaj v hlačah!“

Nastal je molk. Tiho so brali borovnice. Solnčni žarki so se lomili ob smrekah. Med bukvami so se oglašale prepelice. „Pet pedi, pet pedi,“ se je razlegalo po gozdu.

„Če ti meriš samo pet pedi, jaz jih merim več,“ se je hudoval Jožek. Ker ni mogel prepelice ugnati z besedami, jo je oponašal: „Pet pedi, pet pedi . . .“

Cvetice so gledale zlato solnce, ki je bleščalo na nebu. Po logu so prepevale ptice. Gozd je vstajal in se oživiljal. Smreke in bukve so vršale z vrhovi, in vrane so letale čeznje. Po grmičevju je stikal bodoči jež med listjem, ki je šustelo.

Senica je zletela iz gozda h Kovačevima plevicama. Počepnila je na njivo, pobrala črviča in spet odletela v grič. Praprotna je zelenela, po nji so se izprehajali raznobojni metulji. Mah je ječal, ker so ga obirale žuželke.

Pri Feliksu se je vzpel ob smreki zelen kuščar. Feliks ga je opazil. Prašal je Rudolfa, ki je medtem že napol zaspal, kakšna žival je to.

Rudolf je vstal in stopil k smreki. Tudi Alešek in Jožek sta prišla zraven.

„To je kuščar,“ je razlagal Rudolf. „Ta žival nič ne ukolje.“ „Bržkone se je jagod najedel,“ je hitro izpregovoril Jožek.

Kovačeva Metka in Tona sta se vrnili na njivo k materi, ker nista nabrali nič jagod. Molkova Alešek in Jožek sta jih imela pa že poln slamnik.

„Alešek, iztresi v moj klobuk iz svojega slamnika malo jagod. Nesel jih bom Kovačevim na njivo. Tolikokrat so nam že dali mati kruha, saj veš.“

Alešek ni nič odgovoril. Hitro je natresel iz slamnika v Jožkov klobuk do polovice jagod in spet počenil in jih bral dalje.

Jožek je stekel čez travnik h Kovačevim. Dal jim je borovnic in se vrnil k Alešku. Potlej je pridno nabiral, da bi bil slamnik preje zopet poln.

Kovačevi so prekinili delo. Jedli so borovnice in mati so hvalili Molkovega Jožka. „Radodaren je; njemu ne bo nikoli manjkalo kruha, ker je tako dobrega srca.“

„Pa je res priden,“ je dostavila Franca. Metka in Tona sta pa zobali jagode.

Tako tiho in skrivnostno se je približal večer, da otroci sami niso vedeli, kdaj je stopil na zemljo. Nabrali so vse polno jagod. Alešek in Jožek sta jih imela poln slamnik. Feliks poln polič, samo Rudolf jih ni imel nič. Prosil je druge, naj mu jih dajo. Pa se ga ni hotel nihče usmiliti.

„Bral bi jih bil; saj si imel čas kot mi,“ so mu odgovarjali.

„Le obriši se pod nosom,“ ga je zbadal Feliks. „Zakaj si pa ležal v senci in spal!“

Solnce je že šlo za goro. Čisto malo se je še svetlikalo vrh gore. Brenclji so utihnili in se poskrili.

Tedaj šele so se napotili naši nabiralci ob veseli pesmi domov. Prišli so do mlake, kjer so skakale žabe z brega v vodo in iz vode na breg. Zapeli so žabam v slovo veselo pesem, ki so se jo naučili iz neke Mohorjeve knjige:

Svatbo žabe so imele,
zbrane iz sosednjih mlak;
jedle, pile so in pele
rega rega reg, kvak kvak!

„Dosti smo jih nabrali. Pridni smo bili,“ se je hvalil Alešek in je vriskal. Pa je imel slab glas, ker je bil majhen, in se ni slišalo daleč. Pomenili so se, da bodo šli drugi dan spet po jagode in da jih bodo nabrali še več kot danes.

Večerja je bila že na mizi, ko so vstopili Alešek, Feliks in Jožek v hišo. France je sedel za mizo in je držal žlico v roki, da bi jedel.

„Pa tako dolgo hodite,“ so jih karali mati. Da bi potolažili mater, ki so bili malo nevoljni, so jim

pokazali otroci polni slamnik in polič. Jožek je rekel: „Poglejte, mama, koliko smo jih nabrali!“

„Joj, pa ste bili res pridni! No, boste pa jutri še šli. Francku jih zdaj malo dajte, ker ga ni bilo zraven.“

Feliks mu je ponudil polič. France jih je slastno jedel.

„Veste, mama,“ pravi Alešek, „smo še več nabrali. Pa smo jih dali pol klobuka Kovačevi materi in Franci, ki sta pleli pod Zavodom. Metka in Tona sta jih nabirali, pa jih nista skoro nič dobili, ker sta premajhni. Ne znata nabirati.“

„Oho, koliko smo jih pa snedli! Vsi smo bili siti.“

Hvalili so se otroci in hvalili. Seveda so jih mati še posebno blagovali, ker so bili pridni.

„Je že prav, da ste jih dali Kovačevim, ker tolikokrat dobite tam kruha,“ so rekli nazadnje mati.

Na nebu so zaplapolale zlate zvezde. Angeli varihi so se selili z nebes na zemljo in čuvali otroke, ki so že snivali. Duh Gospodov je plaval nad zemljo.

Vukovoj.

Le enkrat bi videl.

Zrastel je tam na kumskem pogorju v revni kmetiški hiši. Andrejček mu je bilo ime. Prinesli so ga kot malo dete iz Trsta in ga imeli za rejenca. Bila je nekdanj navada, da so pogostoma hodili iz tistih krajev po zapuščene otroke v Trst zakonski, katerim Bog ni dal lastnih; pa tudi drugi, da so za njih odrejo dobivali pičlo plačilo, ki se je dajalo od najdenčkov. Andrejček je imel srečo, da je prišel k dobrim ljudem. A še večjo srečo, da je bil priden, poslušen in pohleven deček. Privadil se je bil tesariti, in dasi je bil bolj šibkega telesa in še malo šepast, si je pridobil s spretnostjo in varčnostjo toliko, da je pozneje v vinskem kraju kupil vinogradček z majhno hišico. Oženil se je ter pošteno, če tudi revno, preživljal svojo družino.